

LEZERSREACTIES

‘Heel veel vrijeschoolleerkrachten werken met hart en ziel aan een inclusieve samenleving’

Daphne van Paassen beschreef in een essay (Zaterdag, 6/7) haar ongemak over de populariteit van de vrije school, die zeer in trek is bij witte ouders én bij extreemrechts. Lezers reageren.

Haat en nijd

Na het zoveelste zure artikel over de vrije school, waarin dezelfde open deuren voor de zoveelste keer worden ingetrapt, is mijn chagrijn wakker. Als de woorden ‘extreemrechts’ en ‘nazi’s’ vallen, voel ik me geroepen om eens op mijn streep te gaan staan. Wat is het toch met de vrije school dat mensen er altijd weer hun haat en nijd over willen uitstorten?

Wordt het niet eens tijd om de andere kant van het verhaal uit te lichten en te onderzoeken waar het hem in zit dat dit onderwijs na 100 jaar nog steeds standhoudt en het aantal leerlingen blijft toenemen? Hoe het komt dat er zoveel kinderen van andere basisscholen naar de vrije school komen, omdat ze elders gepest werden of niet meekwamen, om op de vrije school binnen een jaar hun zelfvertrouwen terug te vinden om weer met plezier en goede resultaten naar school te gaan?

Dat de vrije school nog steeds een pionier blijkt te zijn binnen het onderwijs, als je weer eens ergens leest ‘dat uit onderzoek is gebleken dat het toch beter werkt om...zus en zo’ en dat dan blijkt dat dat op de vrije school al sinds jaar en dag zo gebeurt.

Ik ken behoorlijk wat (ex-)vrijeschoolleerlingen en zie stuk voor stuk graag geziene mensen die vriendelijk, open, tolerant, respectvol, geïnspireerd en zelfstandig denkend in het leven staan, en zich veelal inzetten voor een gelijkwaardige samenleving en blijvend leefbare planeet. Zullen we daar een mooi artikel aan wijden?

Natuurlijk zal je in alternatieve kringen - en dus ook binnen de antroposofie - in verhouding een groter aantal wappies en zwevers tegenkomen, net als dat je eerder radicaliserende gelovigen zult aantreffen op streng religieuze scholen en meer eenheidsworst in de massa. Moeten we ons daarover blijven verbazen?

Ja, er zijn ook zat negatieve verhalen te vinden, ja, er is op genoeg vlakken verbetering mogelijk, ja, het gebrek aan culturele diversiteit is een reëel probleem dat moet worden opgelost. Kunnen we onze energie daar dan alsjeblift nu constructief voor gaan inzetten?

Lidewij Mahler, Amsterdam

Framen

Het is op z'n minst opmerkelijk dat vrijwel al ons doen en laten, alsook de dingen die tot stand zijn gebracht ideologisch worden geframed. Vele zaken worden nu in meerdere of mindere mate overgoten met een koloniaal of racistisch sausje en krijgen zo een ranzige bijsmaak.

Nu ook weer afgelopen zaterdag de vrije school, het onderwijssysteem waaraan in het artikel nog steeds de al lang verworpen rassenideeën van oprichter Steiner wordt gehangen. En ja, via de christelijk en Germaans geïnspireerde seizoensfeesten kom je zomaar bij de benauwde witte wereld van Baudet uit. Het is maar net hoe je het opschrijft.

Voorlopig ben ik heel blij dat mijn kleinkinderen op de vrije school zitten. Ze gaan met veel plezier naar school, lezen als een tierelier, komen regelmatig met mooie handgeschreven verslagen naar huis. Iedereen is er welkom, ongeacht geloof of hoe je er uitziet. En de leraren die ik spreek, stemmen allemaal GroenLinks.

Kan toeval zijn.

Jan Zwetsloot, Spaarndam

Onvrijer

Als trotse vader van een markante en weerbarstige dochter die nu naar het eindexamenjaar van de vrije school gaat, zou ik zo graag willen zeggen dat ik mij totaal niet herken in de kritische beschouwing die Daphne van Paassen schrijft over de witte eurocentrische ideologie die in het vrije schoolonderwijs overheerst. Helaas moet ik erkennen dat de uitsluitingsdynamiek in het antroposofische onderwijs aanzienlijk schrijnender is dan Van Paassen beschrijft.

Dat vrije scholen witter zijn dan de meeste andere scholen, is maar een deel van het verhaal. Wat het vrije schoolonderwijs onvrijer maakt dan

Illustratie Anna June

de meeste andere scholen is dat antroposofische leraren en pedagogen minder goed kunnen omgaan met leerlingen die, zoals gezegd, neurodivergent zijn. Ze kijken niet naar individuen en groepen, maar ze meten hun unieke groei en ontwikkeling af aan stadia, standaarden van universele groei en ontwikkeling.

Ouders van kinderen met add- en adhd-labels hoor ik te vaak klagen dat hun kinderen hopeloos vastlopen in het vrijeschoolonderwijs. De reden waarom ik mij daar bozer over maak dan wanneer ik mijn dochter naar

een ‘normale school’ had laten gaan, is dat de woorden ‘vrijeschoolonderwijs’ iets anders suggereren. Nu maar hopen dat mijn afwijkende en weerbarstige dochter niet door het antroposofische regime van de vrije school geknakt wordt.

Martien Schreurs, Nijmegen

Eenheid in verscheidenheid

Er is veel discussie of vrije scholen wel inclusief zouden zijn. Feit is dat iedereen welkom is en er respect is voor een ander. Inclusiviteit wordt niet bereikt omdat de regenboogvlag daar wappert of door liedjes, sprookjes met oude wijsheden aan te passen of jaarfeesten een andere naam te geven, maar juist omdat iedereen vanuit vrije wil welkom is op een vrije school en we de ander respecteren en waarderen dat hij of zij anders is. Eenheid in verscheidenheid. Want dat is een belangrijke pijler van vrijeschoolonderwijs. Dat geven we de kinderen graag mee.

Voor ons als ouders: vrij worden in ons denken, terughoudend met oordelen en het positieve blijven zien in alles wat op ons pad komt. Alle door Rudolf Steiner aan ons meegegeven. Prachtig! Actueler kan het niet.

Sven Tulner, Hilversum

Blaffen

De vrije school in onze stad staat midden in een islamitische wijk. Ik woon er naast en ben nauw betrokken bij de school. Bijna 70 procent van de populatie van de flats die eromheen staan heeft een migratieachtergrond. Er is nog nooit iemand uit de wijk komen kijken of naar binnen geweest. De open beweging van de vrije school hier in de wijk wordt totaal genegeerd.

Omdat deze gezinnen hun kinderen liever op een Islamitische school doen en absoluut niet willen dat hun kinderen zich op school mengen met ‘ongelovigen’ en ‘zondaars’. Dat zei

een 7-jarig meisje uit Marokko tegen me, toen ik het haar vroeg.

Misschien moet Daphne van Paassen daar eens wat over schrijven. Of hier eens in de wijk komen kijken. Want als we het over sektarisch onderwijs hebben, denk ik dat ze tegen de verkeerde boom staat te blaffen.

Charlotte van der Veen, Zoetermeer

Weerbarstige realiteit

Vrijeschoolleerkrachten zijn net echte mensen, die hun verantwoordelijkheid nemen, die zoeken naar wat in deze tijd, op deze plek, in deze maatschappij van belang is om onze kinderen mee te omringen en in op te voeden. Dat betekent dat het gesprek over het curriculum steeds weer wordt gevoerd, met respect voor alle andere ideeën van Steiner die wel overeen zijn blijven staan in de loop van de tijd.

Dat gaat met horten en stoten; we kennen allemaal de weerbarstige realiteit van het erkennen van wit privilege, van witte blinde vlekken en van onbewust racisme. Die realiteit bestaat ook in de vrije school en we zijn er duidelijk nog niet. Net zo graag als ik wil vergeten hoe overtuigd ik mijn kinderen 15 jaar geleden een Zwarte Piet voorschotelde - me van geen kwaad bewust - zo graag zou ik willen dat de oude koeien over racistisch vrijeschoolonderwijs niet steeds weer uit de sloot worden gehaald.

Omdat ze allang achterhaald zijn. Omdat er met hart en ziel door heel veel vrijeschoolleerkrachten wordt gewerkt aan een inclusieve samenleving. Soms individueel in de beslotenheid van de klas en soms in team- of groter verband. Maar die zoektocht, dat taai proces van proberen, van fouten maken en moeilijke gesprekken voeren is kennelijk niet zo spectaculair om over te schrijven.

Anna Vogel, docent pedagogiek aan de Vrijeschool Pabo, Leiden

CULTUURSUBSIDIES

Cynische strategie: als er geen cultuur meer is, hoef je er ook geen drempel voor te verlagen

Welke visie zit er bij Fonds voor Cultuurparticipatie achter het ontzeggen van subsidie aan tenminste acht toonaangevende organisaties die zich toelagen op het ontwikkelen van ontluikend muzikaal talent? Jeugdorchestren, concoursen en koren laten verdwijnen, het lijkt een cynische strategie van drempelverlaging. Je zorgt gewoon dat er niets meer is om een drempel voor te verlagen.

Het Prinses Christina Concours, Nationale Jeugd Orkesten Nederland, Nederlandse Vioolconcoursen, het Ricciotti Ensemble, het Britten Jeugd Strijkorkest, Nationale Jeugdkoren, Stichting Noord-Hollands Jeugdorchest, Stichting Nationaal Jeugdfanfarcorkest - geen enkele instantie op gebied van klassieke muziek is gehonoreerd. Behalve het Leerorkest, en die kreeg maar eenderde van het gevraagde bedrag. Kinderen bij wie het vlammetje daar wordt aangewak-

kerd, kunnen vervolgens nergens meer naartoe.

Eerst is er fors bezuinigd op muziekonderwijs en op muziekscholen. Nu zijn dus de volgende schakels in de keten aan de beurt. Dan is er daarna vanzelf geen nieuwe generatie professionele musici meer over.

Ik ben heel blij met de toekenning die we voor twee instellingen waar ik voor werk, gekregen hebben. De subsidie stelt ons in staat om muziek te blijven ontwikkelen en levens te verrijken met muziek - zowel voor de toehoorders als voor de musici. Maar de vlag zal voor maximaal vier jaar uit kunnen en daarna valt het doek voor iedereen, want er zal geen nieuwe generatie musici aan de poorten staan om het concertpodium in welke vorm dan ook te betreden.

Ilonka van den Bercken, zakelijk directeur van het Stiffestival en Orkest De Ereprijs, Bussum

BAS VAN DER SCHOT

